

ISABELLE SOMMIER • Devrimci Şiddet

ISABELLE SOMMIER 1965 doğumlu. Sosyoloji profesörüdür. 2002-2009 arası Sorbonne'da Politika Araştırmaları Merkezi'nin yöneticiliğini yaptı. Politik şiddet ve toplumsal hareketler konularında uzmandır. Eserleri: *La violence politique et son deuil. L'après 68 en France et en Italie*, Presses Universitaires de Rennes, 1998; *Les mafias*, Montchrestien, 1998; *Le terrorisme*, Flammarion, 2000; *Les nouveaux mouvements contestataires à l'heure de la mondialisation*, Flammarion, 2001 (yeni baskısı 2005); *Officier et communiste dans les guerres coloniales*, Jean Brugié ile birlikte, Paris, Flammarion, 2005; *Radiographie du mouvement altermondialiste*, Eric Agrikoliansky ile birlikte, Paris, La Dispute, 2005; *La France rebelle*, Xavier Crettiez ile birlikte, Paris, Michalon, 2006.

La Violence Révolutionnaire

© 2008 Presses de la Fondation Nationale des Sciences Politiques

İletişim Yayınları 1740 • Politika Dizisi 102

ISBN-13: 978-975-05-1034-2

© 2012 İletişim Yayıncılık A. Ş.

1. BASKI 2012, İstanbul

EDİTÖR Can Belge

DİZİ KAPAK TASARIMI Utku Lomlu

KAPAK Suat Aysu

UYGULAMA Hüsni Abbas

DÜZELTİ Burcu Tunakan

BASKI ve CILT Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 12064

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11

Topkapı 34010 İstanbul Tel: 212.613 03 21

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 10721

Binbirdirek Meydanı Sokak İletişim Han No. 7 Çağaloğlu 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

ISABELLE SOMMIER

Devrimci Şiddet

La Violence Révolutionnaire

ÇEVİREN Işık Ergüden

İÇİNDEKİLER

Önsöz • ÖMER LAÇİNER.....	7
Giriş.....	11
1 Üstü Örtülen Konu.....	15
Patlama analizi gelenekleri.....	16
Terörizm.....	19
1968’li yıllar etrafındaki sessizlik.....	22
“1968’li yıllar” – bir protesto döngüsü.....	26
2 Devrimci Bir Dönem mi?.....	31
Uluslararası bağlam.....	31
Öğrenci isyanları.....	35
Kuşaksal boyutu olan bir isyan.....	43
Aşırı solun gelişimi.....	45
Otonomi hareketi.....	52

3	Radikalleşme Süreçleri	55
	Baskı ve karşı-hareketler.....	56
	Rekabet ve karşılıklı etkiler.....	63
	Toplumsal tecrit.....	73
	Yeraltına geçişin düşünüş tarzı.....	79
4	Şiddet Stratejileri	85
	Olay üzerinden propaganda.....	86
	Direniş ve şehir gerillası.....	90
	Saldırığı devletın kalbine yöneltmek.....	94
	Anti-emperyalizm ve eylemin ulus-aşırılışması.....	98
5	Bir Döngünün Sonu	109
	Antiterörist politikalar.....	110
	Sıahlara veda.....	115
	Sonuç	125
	Ekler	127
	Örgütlerin listesi.....	127
	Biyografik kısa notlar.....	130
	Rakamsal veriler.....	135
	KAYNAKÇA	145

Önsöz

ÖMER LAÇİNER

Bu kitap, ABD, Japonya Almanya, Fransa ve İtalya gibi ileri endüstriyel-kapitalist toplumlarda 1960'ların sonlarında uç veren, –tedricen zayıflayarak da olsa– 1980'li yıllar boyunca devam edip, 1990'ların sonunda hemen tümüyle “tarih sahnesi”ni terkeden “devrimci şiddet”e, silahlı mücadeleye odaklanmış oluşumları konu alıyor. Elbette bu noktada akla ilk gelen soru, yine aynı dönemde ve yine benzer bir trend izlemiş olan örneğin Türkiye gibi ülke-toplumlarıdaki aynı tür örgütlenmelerin niçin dahil edilmediğidir. Ancak bu küçük hacimli kitabın amacı/işlevi açısından bakıldığında burada bir eksikliğin değil bir gerekliliğin sözkonusu olduğu teslim edilmelidir.

Çünkü böyle yapmakla yazar, konunun ileri endüstriyel-temsili demokratik kapitalist toplum gerçeklik(ler)i ile bağlantısını vurgulamak, bu ilişki üzerine düşünülmesini sağlamak istemiştir. Türkiye gibi ülke-toplumlarında silahlı mücadeleye –dolayısıyla “devrimci” şiddete– başvurmanın meşruiyet gerekçesi, hatta “tek yol” olarak sunulması için gösterilebilecek –yaygın sefalet ve yoksulluk hali, demokratik

hak ve özgürlüklerin yokluğu veya gayet kısıtlı oluşu gibi-faktörlerin sözkonusu edilemeyeceği o “ileri” toplumlarda böylesi bir olgunun ortaya çıkışı ve –bunun kadar önemli ve anlamlı olan– eşzamanlılık nasıl açıklanabilir?

Kitap, bu soruyu sözkonusu olguyu “1968”den bir sapma, hatta kopuş olarak ele alan hayli yaygın yaklaşımı eleştirip reddederek gündeme getiriyor. “1968” hareketini “anlayışla” karşılıyor görüntüsü verilmiş en rafine statükocu yaklaşım, bilindiği üzere, o hareketliliğin başlangıçta –o klişe deyimle– “masum öğrenci talepleri”nden doğduğunu öne sürer. Ona göre bu masumiyet, “aşırı sol unsurlar”ın teşvik ve tahriki ile genel bir toplumsal-siyasal dönüşüm/isyan dalgasına dönüştürülerek, “amacından koparılmış”, “saptırılmış”tır.

Yazar, bu yaklaşımın bizzat kendisinin bir saptırma olduğunu göstermeye fazlasıyla yetecek bir “veri tabanı” sunuyor bize. Kitabın en fazla ilgiye değer bölümlerinden biri olan o veriler, açıkça göstermektedir ki; “aşırı sol unsurlar”a atfedilen amaç ve yönelimler, “masum öğrenci hareketi”nin doğuşuna içrekdir; o nedenle de geniş kitle tarafından hiç de yadırganmadığı gibi, o amaçlar adına “devrimci şiddet”i va’zeden grupçukların öne çıkışı, çoğunluğun-fiili katılım –destek vermese de– duygusal destek, onay verdiği havadan uzun süre beslenmiştir.

Kitabın bizi üzerinde düşünmeye sürüklediği soru tam da bu: O havanın nasıl olup da oluştuğu ... Bugün bize artık neredeyse doğal bir imkânmış gibi gözükmeye başlayan bilgi, haber, fikir iletişimi, etkileme-etkilenme kanallarının hayal bile edilemediği o dönemde, ABD’den Japonya’ya Avustralya’dan Almanya’ya, hemen tüm “ileri endüstriyel-demokratik” toplumların “tuzu kuru” addedilen, geleceğin elitleri olarak bakılan üniversite gençliğini eşanlı olarak –kendilerinden ziyade– “toplumu kurtarma” havasına, bu inanca

–birçoğunun hayatı bahasına– kapılmasının nasıl olabildiği; daha da önemlisi bunun tarihsel anlamının ne olduğu sorusu... Bu sorular şüphesiz Türkiye gibi ülkelerin üniversite gençliğinin de –kendi ülkelerinin “geri bırakılmış”lığıyla bağlantılı özellikleri ekleyerek– aynı havayı aynı zamanda solumaları ile birlikte düşünölmelidir.

Bu kitabın konusu olan 1960 ortalarından 90’lı yılların sonuna kadar sürmüş, “1968 damgalı protesto döngüsü”; dünya tarihinin ulusal tarihlerin toplamı gibi düşünölebileceği bir çağın bitip yenisinin başladığı bir zaman kavşağında yer almıştı. Ulusal tarihlerin global bir tarihin içine daha fazla çekilerek ve daha fazla “eriyerek”, artık bütün dünyanın aynı zamanı yaşadığı duygusunu daha fazla hissettiği bir –ortak– insanlık tarihi rotasında ilerlediğimiz şu 21. yüzyılda, üzerinde düşünmemiz, anlamlandırmamız gereken/gerekecek her “olay”, zaten global bir trendin tezahürü olarak vuku buluyor olacaktır.

Bu açıdan, “1968”, devrimci şiddete uzanan, onun yükselişi ve çöküşüyle sonuçlanan faslı da dahil, hem biten bir dönemin son hamlesi, hem de başlayan yeni dönemin ilk adımı olarak bir kez daha “anlamlandırılma”yı bekliyor. Şüphesiz bunu yaparken hem “devrim” ve devrimci kavramı, hem de bunların şiddet/silah ile ilişkisini kökten bir sorgulamaya tabi tutmak gerekecektir. Bu gereklilik, özellikle de “devrimci şiddet” eğilimi “tarih sahnesi”ni terk ederken tam tersi sıfatlı şiddet türlerinin sahneyi doldurması olgusunun varlığında, kaçınılmaz bir zorunluluk olarak duyuruyor kendini.